

Sygn. akt I CSK 3288/22

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z powództwa Z. O.

przeciwko G. O.

o zachowek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 listopada 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 5 listopada 2021 r., sygn. akt VIII Ca 705/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od G. O. na rzecz Z. O. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych, w tym należny podatek VAT, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego G.O. od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z 5 listopada 2021 r. w sprawie z powództwa Z. O. przeciwko G. O. o zachowek należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 października 2020 r., II CSK 670/19; z 24 lutego 2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą

skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczył przesłankę z art. 398⁹ § 1 punkt 1 i 2 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawa.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09).

Skarżący wskazał, że zagadnienie prawne sprowadza się do konieczności dokonania interpretacji przez Sąd Najwyższy art. 1008 pkt 3 k.p.c. poprzez pryzmat niniejszej sprawy oraz możliwości ustalenia skuteczności dokonania wydziedziczenia wówczas małoletniej powódki.

Skarżący nie zawarł wyводу prawnego wskazującego na konieczność wypowiedzi Sądu Najwyższego i nie sformułował wątpliwości co do wskazywanego

przepisu (normy). Wskazany przez niego problem wiąże się z dokonaną w sprawie oceną materiału procesowego, odmienną od oczekiwanej przez skarżącego. Przedstawione zagadnienie prawne w istocie odnosi się do ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie. Tak sformułowane zagadnienie prawne ma incydentalny i kazuistyczny charakter jako oparte na konkretnym stanie faktycznym przedmiotowej sprawy. Nie pozwala to na sformułowanie przez Sąd Najwyższy ogólnego stanowiska o uniwersalnym charakterze. Skarżący wskazując na występujący w sprawie problem próbuje jedynie prowadzić polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu II instancji oraz oceną dowodów tegoż Sądu. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 in fine k.p.c.). Tak więc wszelkie zarzuty w skardze kasacyjnej dotyczące oceny materiału dowodowego nie miały jakichkolwiek podstaw prawnych. Kwestionowane w skardze kasacyjnej ustalenia jako pochodna oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego usuwają się spod kognicji Sądu Najwyższego. Jak bowiem podkreśla się w orzecznictwie, rozpoznając skargę kasacyjną, Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani do badania prawidłowości ustaleń faktycznych, ani do oceny dowodów dokonanych przez sąd odwoławczy. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Stąd zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a limine niedopuszczalny (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II UK 139/17).

Powołanie się na przesłankę potrzeby wykładni przepisów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne kontrowersje, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź też, jego niejednolita interpretacja prowadzi

do wydawania przez sądy odmiennych rozstrzygnięć w sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym. Należy przytoczyć przykłady takich orzeczeń i wykazać istniejące między nimi rozbieżności (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 października 2012, I PK 144/12; z 13 czerwca 2008 roku, III CSK 104/08; z 28 marca 2007 roku, II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 roku, II PK 220/08). Skarżącego obarcza przy tym ciężar przedstawienia wyodrębnionej i pogłębionej argumentacji prawnej, wyszczególniającej dostrzegane przez stronę poważne wątpliwości interpretacyjne (postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 lipca 2009 roku, I CSK 111/09, z 12 grudnia 2008 roku, II PK 220/08).

Z przedstawionej argumentacji wynika, że wnoszący skargę upatruje potrzeby wypowiedzi Sądu Najwyższego ze względu na potrzebę wykładni art. 1008 pkt 3 k.c. w kontekście możliwości „zaniedbywania wobec spadkodawcy obowiązków rodzinnych” przez osobę małoletnią. Przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadnia potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa będąca następstwem rozbieżności w orzecznictwie sądów lub spowodowana poważnymi wątpliwościami przy ich interpretacji. Skarżący nie wskazał bowiem w sposób przekonywający na istnienie tego rodzaju wątpliwości. Nie przedstawił także argumentacji pozwalającej stwierdzić, że występuje rozbieżność w orzecznictwie sądów w tym zakresie. Takie stwierdzenie wymaga przytoczenia przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz przykładów orzeczeń wskazujących na rzeczywistą rozbieżność w wykładni, czego skarżący nie uczynił. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. z uwzględnieniem § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19. Koszty pomocy prawnej z urzędu, w razie wygrania sprawy przez podmiot korzystający z tej pomocy, ponosi przeciwnik procesowy, a pełnomocnikowi przysługuje prawo ściągnięcia sumy należnej mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony

od przeciwnika (art. 122 § 1 k.p.c.) - zob. uchwała Sądu Najwyższego z 7 października 2021 r., III CZP 51/20, OSNC 2022/5/47.

[as

at]